Otázka: Trestní právo hmotné a procesní (nehmotné)

Předmět: Právo, Společenské vědy

Přidal(a): Nalfaen

Trestní právo hmotné

- Řeší, co je trestný čin, okolnosti vylučující trestnost, druhy trestných činů, druhy trestů

Vina – zkoumá se pachatelův vztah k okolnostem naplňujícím skutkovou podstatu trestného činu

Zásady trestního zákoníku

- **zásada teritoriality –** zákony platí na území státu, který ho vydal
- **zásada registrace –** podle zákonů se trestají i činy, které nebyly spáchány na našem území, ale na palubě lodi či letadla registrovaných pod vlajkou ČR
- **zásada personality –** trestají se i činy spáchané mimo území ČR občanem ČR
- **zásada ochrany –** určitý druh trestných činů je trestán, ať už je spáchán kdekoliv a kdykoliv (terorismus)
- **zásada univerzality –** podle zákona ČR je trestáno i to, co je spácháno na občanu ČR někde jinde, ale musí to být trestné i na tom daném území

Druhy trestů

- **trest odnětí svobody** – podmíněně – odsouzen na 1 – 3 roky, zkušební doba 1 – 5 let, osvědčil/neosvědčil; nepodmíněně – neprodlený nástup do vězení
- **domácí vězení** – až na 2 roky, nesmí vycházet mezi 20-5 hodinou a i pracovních volnech (jen na mši)
- **obecně prospěšné práce** – musí odpracovat 50 – 300 v horizontu 1 roku, osobně, ve svém volnu, bez nároku na odměnu, neodpracuje-li – 1 hodina = 1 den vězení
- **zákaz vstupu** na sportovní, kulturní a jiné společenské akce
- **zákaz pobytu** – nesmí se zdržovat v lokalitě, kde páchal trestnou činnost, 1-10 let
- **zákaz činnosti** – 1-10 let, neběží souběžně s trestem odnětí svobody
- **vyhoštění –** neplatí pro občany ČR, výjimkou pokud by to způsobilo např. rozvrat rodiny, 1-10 let nebo na neurčito
- **peněžitý trest** – v rozsahu 100 Kč až 50 000 Kč denní sazba, počet sazeb 20 – 730
- **propadnutí věci**
- **propadnutí majetku** – propadnutí celého majetku krom věcí potřebných k životu
- **ztráta čestných titulů a vyznamenání** – za nějaký čin, který působí velké pohoršení
- **ztráta vojenských hodností**

Okolnosti vylučující trestnost

- **Nepříčetnost –** duševní stav, který zabraňuje uvědomění si následků svého jednání
- **Nutná obrana –** odvracení útoku, musí být přiměřená
- **Krajní nouze –** např. řízení pod vlivem při transportu dítěte do nemocnice
- **Souhlas poškozeného**
- **Přípustné riziko –** v rámci povolání, provádí obecně prospěšnou činnost
- **Nedostatečný věk –** do 15 let
- **Oprávněné použití zbraně –** policista ve výkonu služby

Druhy trestných činů

Je jich třináct, sedm příkladů:

- **trestné činy proti životu a zdraví –** vražda, ublížení na zdraví, nepsokytnutí první pomoci
- **trestné činy proti majetku –** krádež, zpronevěra, podvod, lichva
- **trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti –** znásilnění, incest,

pohlavní zneužití
- **trestné činy proti životnímu prostředí –** poškození lesa, vypouštění nebezpečných látek, pytláctví, týrání zvířat
- **trestné činy proti branné povinnosti –** od 18 do 60 let má každý brannou povinnost, neuposlechnutí
- **trestné činy vojenské –** neuposlechnutí rozkazu, zběhnutí, neplnění bojového úkolu
- **trestné činy proti lidskosti, míru a válečné trestné činy –** genocida, použití zakázaného bojového prostředku, diskriminace

Trestní právo procesní (nehmotné)

- **presumpce neviny** – každý je považován za nevinného, dokud není prokázán opak
- **nikdo nemůže být trestně stíhán jinak než na základě zákonných důvodů a zákonným způsobem** – právo na obhájce, právo nevypovídat
- **rozsudek je vynesen vždy veřejně**

Průběh trestního řízení

- **Přípravné řízení –** vyšetřování, vyslýchání, shromažďování důkazů
- **Předběžné projednání obžaloby –** nemusí být, neveřejné projednání, zjišťuje se, jestli jsou důkazy dostatečné pro to, aby obstály u soudního líčení
- **Soudní líčení –** vyšetřovací spis uzavřen, obviněný obžalován -> obžalovaný, státní zástupce navrhuje druh a výši trestu, soud vynáší rozsudek nebo zprošťuje viny
- **Odvolávací řízení –** po vynesení rozsudku je možnost se do osmu dnů odvolat ke druhé instanci
- **Vykonávací řízení –** po vynesení pravomocného rozsudku výkon trestu (může dojít k odložení, přerušení a upuštění, kvůli vážnému onemocnění)

Orgány činné v trestním řízení

- Policejní orgán
- Státní zastupitelství

- Soud

Osoba, se kterou je vedeno trestní řízení

- Obviněný – má právo nevypovídat, právo (a někdy i povinnost) mít obhájce
- Obžalovaný
- Odsouzený (či zproštěný viny)

Místní příslušnost soudu – podle místa spáchání trestného činu

Věcná příslušnost soudu – podle závažnosti trestného činu, přečiny řeší jako prvoinstanční okresní soudy, tč s dolní sazbou nad 5 let řeší jako první instance krajské soudy

Opravné prostředky

- **Řádné –** odvolání k vyšší instanci
- **Mimořádné**
    - **Dovolání** k Nejvyššímu soudu v Brně
    - **Obnova řízení**

Vazba

Důvody pro uvalení vazby – obava, že by obviněný mohl některou z těchto věcí

- pokračování v trestné činnosti
- ovlivňování svědků
- útěk
- Jedná se o omezení osobní svobody před vynesením rozsudku
- maximální doba 1 – 4 roky (podle závažnosti tč)
- co 3 měsíce se musí obnovovat

- může být propuštěn z vazby na základě písemného slibu, záruky jiné osoby, peněžité záruky nebo stanoven dohled probačního a mediačního úředníka

Podmíněné propuštění

- **u nižších trestů –** po polovině uloženého trestu
- **u závažnějších** – po dvou třetinách trestu
- **u doživotí –** po 20 letech, nepočítá se doba strávený ve věznici se zvýšenou ostrahou

Promlčení trestnosti

- maximálně za dvacet let, nepočítá se při pobytu v cizině
- po nějaké době dojde k promlčení činu a člověk není souzen
- všechny tč nejsou promlčitelné

Zahlazení odsouzení

- výmaz trestního rejstříku, maximálně po 15 letech slušného chování
- výpis z trestního rejstříku (neobsahuje již zahlazené tresty) x opis trestního rejstříku (obsahuje i výmazy)

Občanské soudní řízení

Upravuje postup soudu v oblastech práva soukromého

- občanské právo, obchodní právo, rodinné právo (rozvody), pracovní právo
- žalobce (navrhovatel) a žalovaný (odpůrce)

Začíná podáním **žaloby** – žalobce si shání podstatné náležitosti, znalecký posudek, má důkazní povinnost

místní příslušnost soudu – podle toho, kde žije žalovaný, u manželů podle posledního trvalého bydliště, u nemovitosti její poloha

věcná příslušnost soudu – většinou okresní soud, krajský u obchodního práva

Čeho se týká

- **určení právního vztahu –** vztah metu účastníky, upravený právními normami
- **určení osobního vztahu –** rozvod, prohlášení za mrtvého
- **povinnosti plnění –** dluh, způsobení škody

Soud rozhodne, odvolání do 15 dnů. Pokud odmítá zaplatit, tak exekuce.

Soudní rozhodnutí

- **rozsudek**
- **vyhlášení usnesení**
- **platební rozkaz**